

moj novi minimulti

Običaji

Tiralica

Dragi Mali Jezuš!

Ž ? Ž ? B ? N

Ovo ljetu sam bio:

☐

vrlo dobar

☐

marljiv

☐

lijen

Ovo ljetu sam bila:

☐

vrlo dobra

☐

marljiva

☐

lijena

Vrlo bi me veselilo, ako bi mi donesao _____

Hvala i želim ti

BLAŽEN BOŽIĆ !

Tvoj _____ Tvoja _____

Božićni običaji

Pogledaj si slike, čitaj tekst, ganjaj i piši!

Na svetu Luciju sijemo

Sveti Mikula je

24. decembar je

Advenat je vrime pred

Sveti Martin je Zemaljski

Zvijezda je kraljem

Adventski vijenac ima

Božić je rođendan

25. decembar je

„pšenicu.“

„Jezuša!“

„6. decembra!“

„kazala put!“

„Badnjak!“

„Božićem.“

„4 svijeće!“

„patron!“

„Božić.“

„Advenat!“

k: razmišljavajući o jeziku,
prepoznati i upotrijebiti funkciju minjanja riči

Išči riči

Glej na sliku i na čizmu, onda piši pravilnu rič!

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--

bsnigsi
Svetiad
Mikulai
žvričać
čokoladl
mcukrićkdt
hšmandarinacvčgi
žščižšmerl

Pitanje i odgovor

Svako pitanje treba odgovor.

Na koncu pitanja stoji **upitnik**.

Na koncu odgovora stoji **točka**.

Najdi pitanje i pravi odgovor i je poveži.
Pofarbaj upitnike **zeleno**, a točke **plavo**.

U kom ljetu je došlo
Gradišće k Austriji ?

Kamo je slišilo
Gradišće prije ?

Ke/Koje jezike su
govorili onda ljudi
u Gradišću ?

Zač/Zašto su ljudi
u tom vrimenu
čuda šmugljali ?

Kako je došlo
do imena Gradišće ?

Gradišće je slišilo ugarskomu
dijelu Austro-Ugarske
monarhije .

Ljudi su govorili nimški,
hrvatski, ugarski i romanski .

Kad je ovde čuda gradov,
se zove naša zemlja Gradišće .

Gradišće je došlo
1921. ljeta k Austriji .

Ljudi su šmugljali, kad su
bila dugovanja u Ugarskoj
lakocijenija .

Mikulinja

Ča/Što nam donese sveti Mikula? Najdi sedam riči.

N	I	M	E	D	E	NJ	A	K	LJ
A	Č	V	T	Ć	NJ	E	A	R	D
NJ	O	J	A	R	K	I	G	E	A
Č	K	O	Ć	I	O	R	I	H	I
O	O	K	L	E	M	A	NJ	B	Ć
B	L	E	NJ	Č	A	U	K	R	I
M	A	N	D	A	R	I	N	E	R
Ć	D	E	I	B	K	D	J	G	K
J	A	NJ	G	J	A	I	Ć	A	U
E	Ć	J	A	B	U	K	E	Č	S

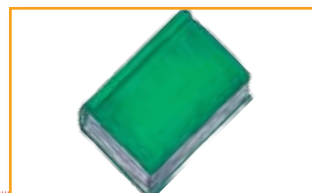

Božićne želje

Ke/Koje božićne želje imaju dica? Najdi pravilnu rič.

Štefan

լարգալի

Anita

աթղիղա

Ivan

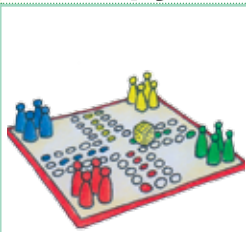
կլլիճե

Paulina

շաւա

Sofija

լճալի

Martin

աւո

Vera

լոկալի

Feliks

կլլշալիկե

Govori usmeno i napiši pravilne rečenice u pisanku:

Štefan si želji _____. Anita si želji _____.

**Ča/Što su tvoje božićne želje?
Napravi listu sa željama.**

Dar za maloga Jezušā

1

U školi danas sva dica napravu božićni nakit. Mira riže šare zvijezde. Ona ima jednu ideju. Najlipšu zvijezdu kani darovati malomu Jezušu.

2

Noć pred Badnjakom otac postavi veliku jelvu u dnevnu sobu. Mia vrže dar za maloga Jezušā pod drivo.

3

Vrijeda je Božić. Mia piše listu sa željama, da mali Jezuš zna ča si ona želji.

4

Doma Mia kani zamotati dar za maloga Jezušā. Zato prava papir i lipilo. Uz majkinu pomoć Mia zapoka i napiše velikimi slovami „Za maloga Jezušā“ na dar.

5

Jutro na Badnjak je drivo jako lipo nakinčeno i sviće prekrasno rasvićuju drivo. Mijin dar za maloga Jezušā već ne leži pod drivom. Mia je jako vesela da je mali Jezuš našao svoj dar. Po molitvi i jačenju Mia punim veseljem počne razmatati svoje dare.

6

Listu sa željama ona položi na prozorsku dasku. Tako more andjele doletiti u noći i sa sobom zeti listu sa željama.

7

Ali ki daruje malomu Jezušu ča/što? Mia kani maloga Jezušā presenetiti jednim darom.

Pave si želji nove čizme

Puzipave **Pit** i puzipave **Pave** su prijatelji. Pave je opazio kod človičje dice, da nosu na noga lipe čizme. Tako si je i on zaželjio nekada nositi tople čizme. Ali kade ćedu dobiti dva prijatelji čizme za puzipavu? Su im čizme uopće potrebne?

A izvantoga imaju puzipave šest nog, jer su insekti. Tako su svakomu potrební tri pari čizam. Otpravili su se obadva k njevom prijatelju Tomašu, jednomu pauku. Oni su naime ćuli da pauk Tomaš ima ćetire pare čizam, jer pauki imaju osam nog. Tomaš se je veselio k pohodu Pita i Pave. Pauk je dobro razumio želju Pave. Pauku Tomašu čizme nisu bile potrebne, ali kad je kanio lipo i moderno izgledati, preskrbio si je veljek ćetire pare čizam.

Gizdav je pokazao Tomaš svoje čizme, ke su uredno visile na paukovoj mriži. Pave je odmah obukao tri pare čizam i probao je s njimi hoditi. Kako su bile lipe i tople! Ali kad se je šetao prik mokroga lista, pofuznuo se je i upao na tlo. Sada je pripoznao, da je bolje ostati bez čizam i ići bosonog. **Pitanja k prići:**

1. Ća/Što si želji puzipave Pave?

2. Koliko nog ima puzipave?

3. Koliko nog ima pauk?

4. Ća/Što je morao Pave pripoznati?

k: ćitanje uz razumívanje,
o tekstu premišljavati, govoriti i odgovoriti na pitanja

Pop-it – računi

Ti sigurno jur poznáš igru „pop-it“. Ovde se moreš vježbati računati u igri. Izračunaj račun svake farbe i pretisni toliko gumbicov iste farbe na igrački, koliko iznaša rješenje.

Napiši onda račune u tvoju pisanku.

$1+5=$

$2+2=$

$3+2=$

$3+0=$

$1+1=$

$4+1=$

$2+1=$

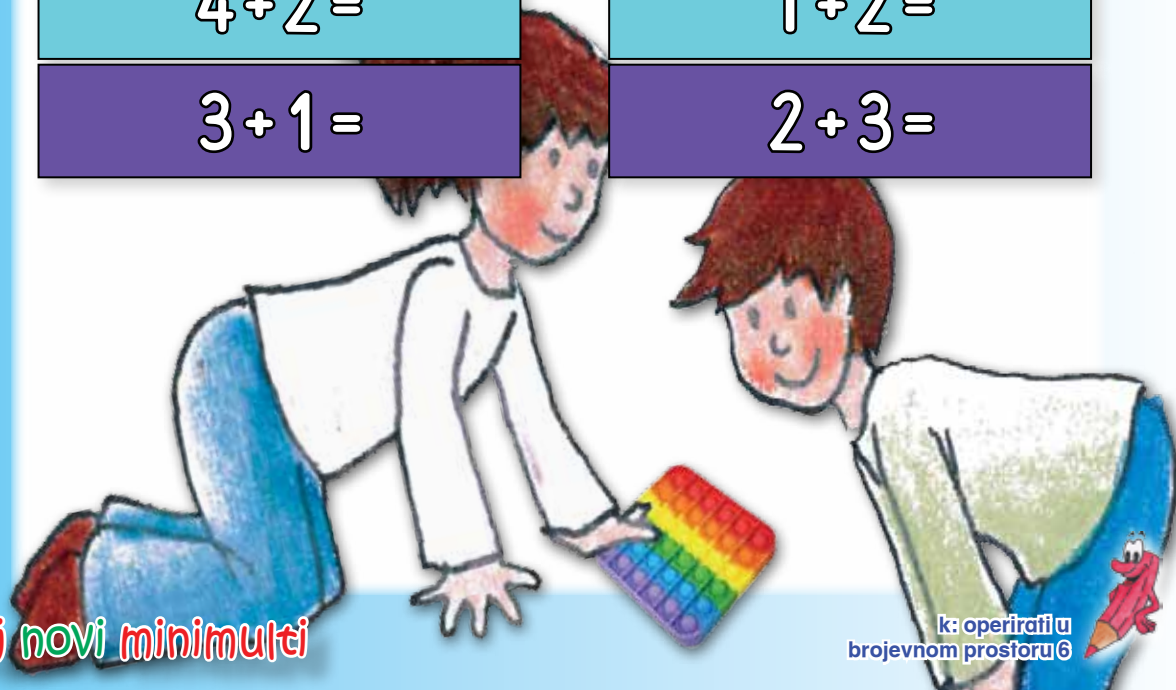
$1+5=$

$4+2=$

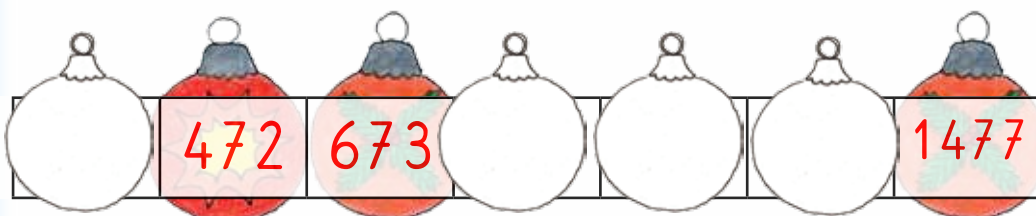
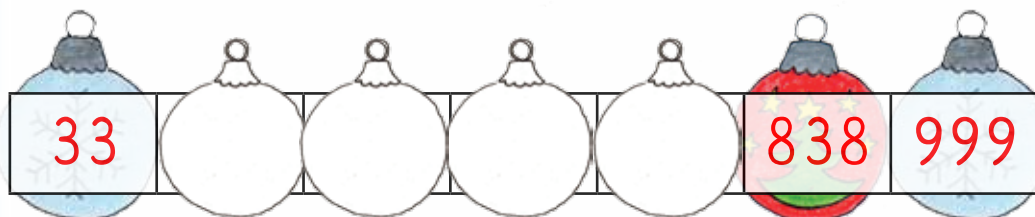
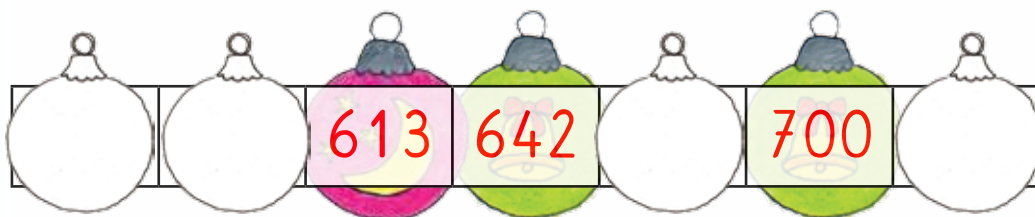
$1+2=$

$3+1=$

$2+3=$

Nadopuni broje i nastavi mustru

Sveti Martin – naš zemaljski patron

š t a r t

meč

šljem

gu

ščit

gusinja

biškup

vojak

Sveti
Martin

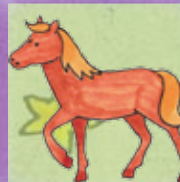
prosjak

uske

laterna

plašt

konj

Zemaljski
Svetak

C
i
lj

aj se...

e dalje na pravilnu sliku!

, poj na pravilnu rič!

minimulti novi moj

Guske

Ovo pravaš:

- škare
- lipilo
- bijeli papir (A4)
- bijeli svilni papir
- črljeni papir (A5)
- orandžasti i črni flomaster

Djelaj ovako:

1. Nacrtaj gusku na bijeli papir u formatu A4 i izriži ju.
2. Onda poфарbaj kljun i noge orandžasto a oko črno.
3. Potom pokini svilni papir u male kusiće i napravi male kugljice.
4. Prilipi kugljice na guske kreljute.
5. Sada nacrtaj vezanku na črljeni papir.
6. Konačno izriži vezanku i prilipi ju na guske vrat.
7. Gotova je tvoja guska.

Dušeća girlanda

1. Obili orandžu ili mandarinu.
2. Izbodi furmom za pecivo zvijezde.
3. Vrzi zvijezde u red i peči je 5 minut pri 180°C.
4. Potom je stavi u debelu knjigu i je tako prešaj jedan tajedan.
5. Zami sada iglu i vrpцу i naudi zvijezde.
6. Sada mores obisiti tvoju girlandu.

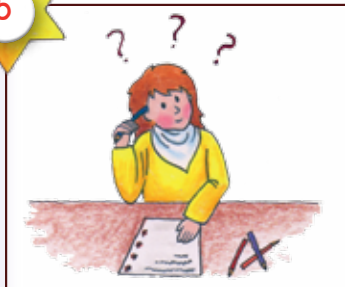
Zadahneš, kako lipo duši?

U adventu

Pronajdi glagole u rečenica!

5

Evica piše Malomu
Jezušu pismo.

4

Mate otvori obločič na
adventskom kalendaru.

2

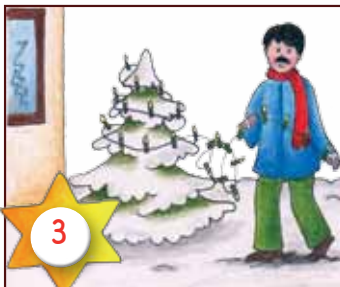
Staramajka postavi
črišnjeve grančice u vazu.

1

Majka čisti
cijeli stan.

3

Otac kinči
stablo svićami.

6

Svi se veselu
na Božić.

Ča/Što djela cijela obitelj?

Potcrtaj glagole črljeno i piši!

pisati

ona piše

postaviti

kinčiti

otvoriti

veseliti se

čistiti

k: čitanje i djelovanje s teksti;
uzimati informacije iz teksta

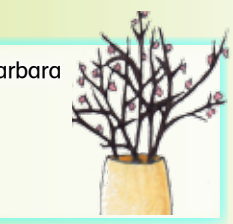
Mini-LÜK / mini-ČUV (čitaj - uči - vježbaj)

1	28. novembar
2	4. decembar
3	5. decembar
4	6. decembar
5	5. decembar 2. adventska nedilja
6	8. decembar

Ako si svih 12 pločic pravilno vrgao/vrgla, mora nastati ova muštra:

1. adventska nedilja	1
sveći Mikula	2
4. adventska nedilja	3
krampus	4
Silvestar	5
sveta Barbara	6

7

13. decembar

8

12. decembar

9

19. decembar

10

24. decembar

11

25. decembar

12

31. decembar

Ako si svih 12 pločic pravilno vrgao/vrgla,
mora nastati ova muštra:

sveća Lucija

Badnjak

Božić

2. adventska
nedilja

Neoskrunjeno
prijeće

3. adventska
nedilja

na gornju tablicu, onda si zami prvu pločicu,
u na broj, ki/koji stoji kod slike.

minimulti novi moj

Narodna jačka

Pred nekoliko ljet je još bila navada, da su ljudi sidili navečer pred stani na klupčica, kade su si mogli večkrat i zajačiti. Jačilo se je i pri drugi prilika, na primjer: žene pri čihanju, muži na krčmi, pri aldomaši, po žetvi, na veselji/piri, verestovanji i pokopi. Moremo reći, da su si ljudi mogli jačiti od zipke do groba – i to (većinom) NARODNE JAČKE.

Narodna muzika je zapravo tradicijska ili tradicionalna muzika naroda. To je izvorna muzika, muzika specifična za neki kraj. Tako se narodna muzika Afrike razlikuje od muzike Amerike ili Azije, istotako ali i narodna muzika Hrvatov od muzike Ugrov ili Nimcev.

Gradišćanski Hrvati su pred oko 500 ljet doprimili čuda narodnih jačkov u svoju novu domovinu. Ove jačke opisuju človičji žitak: ljubav, veselje, pir, žalost, boj, vino i želju za domovinom. Autori jačkov većinom nisu poznati, teksti i melodije su se samo usmeno dalje dali.

Hrvatski književnik i filolog Fran Kurelac je išao od sela do sela i je 1871. kot prvi publicirao gradišćanskohrvatske pjesme (Jačke i narodne pjesme...), tako da se hrvatska narodna jačka nije zgubila.

Danas skoro svako hrvatsko selo u Gradišću izdaje svoju posebnu pjesmaricu, u koj su napisani teksti i melodije jačkov toga sela.

Gradišćanskohrvatska muzika

Hvala Bogu je u zadnji dvi stoljeći bilo nekoliko angažiranih ljudi, kim je gradišćanskohrvatska kultura ležala na srcu: Fran Kurelac, ki je kot prvi publicirao gradišćanskohrvatske pjesme, nadalje Vinko Žganec, Ivan Vuković, Martin Meršić mladji, Feri Sučić, Štefan Kocsis i drugi. Bez njih bi se bio izgubio jako važan dio naše kulture: gradišćanskohrvatska muzika! Utemeljenjem tamburaških i folklornih grupov po Drugom svitskom boju se je učvrstila samosvist Hrvatov, tako da se stare tradicije gaju do danas.

Uz folklor se je i rodila nova vrsta gradišćansko-hrvatske muzike, ka pred svim odgovara omladini, to je hrvatska pop ili rock-muzika. Grupe kao Bruji ili PAX su bile prve, koje su omogućile da i Gradišćanski Hrvati postanu otvoreniji prema drugoj vrsti muzike. Oni su napravili prvi korak u razvitku gradišćanskohrvatske muzike u novi smjer. Do tada je postojala samo narodna jačka.

Projekti kot su „**Grajam**“ (naticanje mladih u jačenju) ili već tradicionalni „**Dan mladine**“ su važni za mlade ljude jer ih motiviraju za slušanje i bavljenje hrvatskom muzikom: rock-muzikom, ali i narodnom muzikom. Naravno se ona ne vidi svakomu, ali ona se u pogledu naše kulture ne smi izostaviti. Zato su važne i folklorne ili tamburaške grupe, kim je glavni cilj gajenje starih već pozabljenih narodnih jačak. **Ke/Koje folklorne ili tamburaške grupe poznaš? Ke/Koje hrvatske ili gradišćanskohrvatske pop ili rock-grupe si jur čuo/čula?**

Mi smo/ Wir sind /Lettünk 100

Prilikom 100. obljetnice Gradišća su se školarci i školarice MSŠ Veliki Petarštof bavili narodnim jačkama naše savezne zemlje. Vrhunac ovoga projekta bila je trojezična CD produkcija. Naša škola jur već od 40 ljet pelja muzičko težišće. Na koncu svakoga školskoga ljeta školarci i školarice predstavljaju velikoj publici mjuzikl, u kojem su samo dica glumci, instrumentalisti/muzičari i pjevači – i to sve uživo! To znači, da imaju već puno iskustva u muziciranju i pjevanju.

CD produkcija je bila ipak novi izazov. Najprije se je moralo odlučiti, koje narodne jačke ćedu se snimiti. Pokidob se na našoj školi podučava nimški, engleski, hrvatski i ugarski jezik, smo izibrali ukupno 21 jačku u jeziki, ki se govoru u Gradišću (7 na nimškom, 7 na hrvatskom i 7 na ugarskom jeziku). Ove jačke su se aranžirale, s dicom uvježbale i konačno snimile. Snimanje je bilo za dicu čisto novi i vrlo zanimljivi doživljaj.

Kot se vidi na slici, bilo nam je i jako veselo, kad smo uspješno završili snimku!

Uz trojezični CD će se i producirati instrumentalni (takozvani „play-back“) CD. Ova CD „duplerica“ će se staviti na raspolaganje svim roditeljem MSŠ Veliki Petarštof i poslati svim obaveznim školam u Gradišću. Dodat ćemo i knjigicu s teksti, tako da se moru ove narodne jačke jačiti u svakoj gradišćanskoj školi.

Moguće je, da je vaša škola jur dostala naš CD. Onda vam željimo puno veselja pri slušanju i pjevanju!

Prinosi MSŠ Veliki Petarštof / Marija Bognar

Draga dica,
naša Jasmina nije mogla ovput
namoljati slikovnicu! Jako ju ruka boli!
Željimo joj sve najbolje!
U drugom izdanju će
nam moć opet moljati!

Pročitajte ča/što vam je napisao
naš duhovni otac Petar o „**Prvom snigu**“:

Prvi snig

Klepeto: Poglejte nek van! Počelo je snigati! Hura, sniga!

dica: Hura! Pada snig! Prvi snig! Sniga!

Klepetina: Sada ćemo se moć sankati...!

Klepeto: ...i skijati!

dite: Danas se moremo u pauzi grudati!

Klepetina: Hura! Sada ćemo se grudati....
prva kuglja je za tebe Klepeto!

Klepeto: Au! Au! Moj nos! Moje oči! Moje lice!
Moj obraz! Au! Au! Sve me boli!
BEEEH!!!!

Klepetina: Zapiši simo, ča/što bi mogla Klepetina reći:

Božićni keksi

Kuma Lili će misiti tijesto.

Opica će sukati tijesto.

Memo će izbosti kekse.

Mama će je porinuti u peć.

Mmmm, jur se svi veselu!

Memo se posebno veseli:

„Vrijeda će doći Mali Ježuš!“

Čitaj dalje u drugom izdanju!

Recept

Keksi za Božić

500g putora/maslaca

3 žlice meda

1 torbicu vanilijovoga cukora

1 torbicu praha za pecivo

500g muke

Zamisi iz ovih začinov tijesto.

Tijesto mora počinuti pol ure u hladioniku.

Izruljaj tijesto i izbodi kekse.

Peči je 15 minut pri 200°C.

Dobro račenje!

Kazalo

Tiralica	2
Božićni običaji	3
Išći riči	4
Pitanje i odgovor	5
Mikulinja	6
Božićne želje	7
Dar za maloga Jezusa	8
Puzi pave	9
Pop-it-računi	10
Nadopuni broje	11
Igra kockom - Sveti Martin	12
Igra kockom - Sveti Martin	13
Guske	14
Dušeća girlanda	15
ČUV - Posebni dani u decembru	16
ČUV - Posebni dani u decembru	17
MSŠ Veliki Petarštof - Narodna jačka	18
MSŠ Veliki Petarštof - GH muzika	19
MSŠ Veliki Petarštof - Mi smo 100	20
MSŠ Veliki Petarštof - CD produkcija	21
Klepeto	22
Memo: Božićni kekse	23
Recept i kazalo	24

Vlasnik i izdavač / Medieninhaber und Herausgeber: © 2021. HNVŠ

Narodna visoka škola gradišćanskih Hrvatov - <http://www.vhs-croaties.at>

VHS der burgenländischen Kroaten in 7000 Eisenstadt, Marktstraße 3, Technologiezentrum

Odgovorno uredništvo: Štefan Bunyai, Herzig Dagmar, Horvatićs Nicole, Marlovits Heidemarie, Mersich Mirijam, Polgar Monika, Schweiger Peter, Sinkovits Elke, Varga Marlen

Lektorica: Zrinka Reiter-Kinda, **Koordinatorica:** Karin Vukman-Artner

Ilustracije: Jasmine Gabriel - **Layout i slog:** Štefan Bunyai

Opog minimulti digital: <https://minimulti.bildungsserver.com/default>

Poštanski ured ishadjanja: 7000 Željezno, **Tiskara:** Wograndl Druck, 7210 Matrštof

Izjava polag Zakona o mediji: „moj novi minimulti“ je časopis za školare/školarike u Gradišću.

Erklärung gemäß Mediengesetz: „moj novi minimulti“ ist eine Zeitschrift für SchülerInnen im Burgenland, verfasst in kroatischer Sprache. Gefördert vom **Bundeskanzleramt** aus Mitteln der Volksgruppenförderung.